

ՊԱՅՄԱՆՔ
Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 8 Մէճ
Պատուագ 40 Մէճ
Վերադարձ Կ. Պոլսոյ 4 Մէճ
Պատուագ 5 Մէճ
Եւրոպայի թերթի գին 60 փրյ
յանուցման տողը մէկ անգամի հա-
շար 3 զուրուշ, երկու անգամի հա-
շար 2 զուրուշ, աւելի անգամներու
համար զատ սակարկութիւն կրկնայ:

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Թուրքիոյ և Գերմանիոյ կայսրու-
թեանց մտերմական սերտ յարաբե-
րութիւններն օր քան զօր թուլնալու
և մինչև իսկ աւերուելու երևոյթ ու-
նին:

Տանիմարքայի և Սպանիոյ խնդ-
րոց մէջ Ռուսիոյ բռնած ընթացքն
կայսրնի ցոյց մ'է Գերմանիոյ աշխար-
հավարութեան դէմ, կամ մանա-
ւանդ, ինչպէս կը նկատեն Եւրոպա-
կան լրագիրք, և իսկ անգլիական
ժամր հարուած մ'է Պ. Պիտմարքի փա-
ռասեր ձկամանց:

Ռուսիա՝ ոչ միայն Սպանիոյ ներ-
կայ կառավարութիւնը ճանչելու ա-
ռաջարկութիւնը չընդունեց, այլ և՛
ընդհակառակն՝ Գարրոսեանց նախա-
տաւոր ըլլալու աներկուսանալի փորձ
մը տուաւ:

Վեհ. Ազգ. Եւրոպայի կայսրն՝ Սպա-
նիոյ ներկայ կառավարութիւնը ճան-
չել չուզելուն համար Տոն Գարրոսեան
ստացած շնորհակալութեան նամա-
ւակին պատասխան մը գրած է, ո-
րոյ մէջ ոչ միայն օրինաւոր թագա-
ւորական սոսքով մը գրուի կը ճանչե-
լայն, այլ և անձնապէս և քաղա-
քականապէս շեղմ համակրանաց ըզ-
գացմունք կը ցուցնէ անոր:

Այս գարնանուններէն անգամ
մ'ալ կը հասկցուի թէ տեքութեանց
մէջ մտերմական յարաբերութիւն
կամ սերտ բարեկամութիւն ըստ
բանը պարզապէս կեղծիք մ'է՝ իւ-
րաքանչիւրին շահուց միջոցներուն
քիչ շատ համաձայնութեան վրայ հիմ-
նաւ. երբոր միջոցները չկրնան հա-
մաձայնիլ, երբոր միմեանց շահուն
գաղաթաւ ամենապարզ կտակած մը՝ կամ
խիստ հեռաւոր հաւանականութիւն
մը նշմարուի, բարեկամութիւնն իս-
կայն կաւորուի:

Պաղէն մարաշլիսի փախտեան
մեղադրեցներուն դատաստանը տե-
նուելով, Վիլհելմ գերագաւան և Բը-
լանթէն անուն պաշտպանը վեց ամիս,
Տոնոս անուն պաշտպան մը երկու
ամիս, և Ժիլու անուն պաշտպան
մ'ալ մէկ ամիս բանտարկութեան
դատապարտեցան:

ՊԱՂԱՆ ՄԱՐԱՋԱՆԻՆ ՆԱՄԱԿԸ
(Ծառ. Դեմ 1582)

«Ձեմ գիտեր թէ յառաջիկայ պա-
տերազմին մէջ յաղթուող զօրապետք
ինչ պիտի ըլլան, բայց ըստ ամենայն
հաւանականութեան, Թուրքաց հին
փաշաներուն նման յատկապէս զըր-
կուած ճապանով մ'իրենք զիրենք

պիտի խեղդեն, կամ ճարանցի հրա-
մանատարաց պէս իրենց սրովը փո-
րենին պիտի ճեղքեն: Ամեն մարդ-
չկրնար թրջիլ զօրապետին պէս զօ-
րութիւն ու բնաւորութիւն ունենալ
թող տարու որ փողոցներու մէջ կա-
ռավարութեան զօրաց հետ կռուող
սպառաժապետք իր նշանները քա-
շեն առնուն վրայէն և ինքը ձայն
չը հանէ: Միւս կողմանէ, զինուորա-
կան անձնապանութիւնը դեռ մը-
տած չէ մեր բարուց մէջ, և պատե-
րազմի մէջ ուղղող չվիրաւորիւ կայս-
րութեան զինուորական նախարար
Լըպէօֆ մարաշլիստ՝ պատերազմը
բացուելէն ետեւ մեր զօրութեան ըս-
տորնութիւնը տեսնելով, և մեր ձա-
խողութեան սուղին պատասխանա-
տուն զինք համարելով ուղեց իմ հրա-
մանիւնները, և միայն Տոն անգամ կրա-
կին դէմ դնայ՝ որ սպանիսի, փոսն-
գին ամենէն սառակացած տեղերը գի-
մելով մահը փնտռեց՝ աղաչելով որ
գայ. ուսմբերն ու գնատիներն իր ըս-
պանները ջարդեցին, բայց իրեն բնա-
ւոր պան: Առանց ու իցէ մէկն առ-
բաստանելու, կը հաւատամ որ ամեն
մարդ կրցածն ըրաւ: Իմ հայրենա-
կիցքս՝ յաղթութիւն ընելու վարժը-
ւած ըլլալով, անկեղծաբար կը հա-
ւատային թէ չեն կրնար յաղթուիլ:
Այս մասին՝ Գրեմի և զվաւորապէս
Խալիլոյ պատերազմները դանոնք մո-
լորեցուցեր էին: Ասկէց զատ Ալի-
կէի մէջ եղած յաղթութեանց մեծ
կարեւորութիւն տրուած էր:

Մեր գերագաւանութիւնը մեր թը-
ւական ոտորնութեան և մեր կաղ-
մաւորութեան թերութեան եկաւ:
Եթէ Մաք. Մաքսն ու ես կարենա-
լինք համաթիւ և արագ կազմուած
բանակներ հանել, Մաք. Մաքսն մարա-
շլիստին տաղանդին և բրաւսիական
թիւղանութիւններուն գերազանցութեան
հակառակ՝ կրնայինք յաղթութեան
հաւատար հաւանականութեամբ կրու-
իլ: Մարդու գէշ չեմ կամենար, և
ոչ իսկ Օմարի դքսին, որ իմ գառա-
կներէս վճռեց: Միայն թէ անպա-
տեհ կը գտնեմ որ այս առթիւ ե-
րեւան ելնէ և ինչ պէս Գաղիլոյ մա-
րաշլիստ մը գառաւոր յաւակնու-
թիւնն ունենայ:

Այս երկատարող զօրականն իր
զինուորական սպարիզին մէջ զինա-
կան միտի գործ մ'ունեցած է. հան-
ճարեղ և խիզախ արշաւանքով մ'Ապ-
տիւլ Գատիլի բանակը կոխեց և Է-
միրին կանայքն ու հօտերը կապտեց:
Այս գործն և քանի մ'ամիս Ալթէշի
կենալը բաւական չէր զինքը պատե-
րազմական մարդ կազմելու և կայ-
սերական անձնապաշտ զօրաց սպա-
րապետի մը զինուորական գործերը
գառաւ տալու:

Կրնայ առարկուիլ ինչ թէ Օմարի
գաւառը շատ ցաւած է որ մեր փա-

ռաւոր պատերազմներուն չէ կրցած
մասնակցիլ, և թէ իր աքորը պատ-
ճառ եղած է այս բանին: Բայց կըր-
նամ պատասխանել, թէ իր աքորն
ինչպէս նաեւ իր երկար անգործու-
թիւնն իրողութիւնք են, և թէ կըր-
նար 1871 ին՝ Մաք. Մաքսին պէս՝
փարիզի հասարականայ դէմ զին-
ւորական հրամատարութիւն մը խընդ-
րել: Բայց իր սպառաջ ժողովրդա-
կանութեանը հող տանելով բան մը
չինքդեց: Եւ սակայն իր զինուորա-
կան շահն ու պաշտպանողական պար-
տականութիւնը կը հրամայէր իրեն
կռուիլ խառվարար կռուակցութեան
դէմ: Ասով առաջին անգամ իւրո-
պոյ մէջ պատերազմ մ'ըրած և մեր
յեղափոխութեանց մէջ իր հարց վար-
մանքին տուել յիշատակները թե-
թեցուցած կըլլար: Փոխանակ ստոր,
զիս գառաւոր կռուած զինուորական
խորհրդին գահերիցուցութիւնն առնը-
լով զինուորական ծառայութեան մէջ
մտաւ:

Ձայս միայն կըզճամ Օմարի դըք-
սին, որ Պ. Մաք. Մաքսի և գերմանական
բազմադուռ բանակաց դէմ կռուե-
լու սահմանուած բանակի մ'սպարա-
պետութիւնը չտրուի իրեն, մանա-
ւանդ այնպիսի ողբալի պայմաննե-
րու մէջ ուր ես գտնուեցայ, այսին-
քերն դեռ կազմուելու վրայ եղած
բանակով մը, որ հրամատարաց ձեռ-
քը չէր, որոյ պիտոյքն ամբողջ չէր,
որոյ ալ թէն արդէն աւերուած էր,
և այսպէս Գերմանացուց դէմ պա-
տերազմի շատ անգամ երկուքի դէմ
մէկ, և չընկալալով ու պաշտպանիլ
բերդի մը տակ, պատնիշափակ բա-
նակի մը մէջ, որոյ պաշտպանողա-
կան միջոցներն ու սպառազինութիւ-
նը գեռաւ ամբողջացած չէին, այս ալ այն
միջոցին որ իր ետեւէն երկրին օրի-
նաւոր կառավարութիւնը կը կործա-
նէին, այն կառավարութիւնը՝ զոր
Եւրոպա կը ճանչէր, և որ բանակին
սպարապետութիւնն իրեն տուած էր:

Այս ամենն իմ գրուիլու եկած ը-
լալուն համար է որ չեմ ըզճանար Օ-
մարի դքսին, այդ երկատարող զօ-
րականին, որ իր անպաշտօն զօրա-
պետի ատիճանին նկատողութեան
առնուիլը պահանջելէ առաջ՝ պատե-
րազմ մը երկու և երկար ժամանակ հը-
րամատարութիւն ընելու պէտք ունի:
Միւստատեցին զիս թէ աշխար-
հավարութեան զբաղելու եմ: Եթէ ը-
րբեւ եմ, ահաւայ ըրբեւ եմ, որովհե-
տեւ յեղափոխականք ինչմէ առաջ
ըրած էին, և տակաւին ամեն օր կը-
նէին իմ ետեւս:

Կը յիշէի որ երբեւ մտած էի
կայսրը, իրեններուն և կայսերական
սահմանադրութեան, որ ժողովրդա-
կան նորոգ. քուէով մը նախարար-
ութիւն էր: Եթէ յիշէի թէ իմ հրա-
մատարութեան պաշտօնն կայսրը ար-

ՊԱՅՄԱՆՔ
Դուրս գացած լրագրաց ճան: Եւ
ձախըը թմբագրութեան վրայ:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ
կամ որ եւ իցէ գրութիւն իմ քաղ-
—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Կ. Պո-
լիս, Չինիլի խան, Մաքիսի գրասեն-
եակը:
Համարու ձախըը չվճարուած նա-
մակ չընդունուիր:

ւած էր ինչ և ոչ այդ սպառաւորա-
կան ապօրէն և դիկտատորական կա-
ռավարութիւնը, որ հասարականու-
թեան երէց եղբայրն էր, և որոյ ան-
գամ էր պարտաւար ինքնօր. ե-
թէ դայրանալ թէ խռովարարաց կու-
սակցութիւն մը մեր կրած աղետա-
լի ձախողութեան, կայսրը և բանա-
կին բացակայութեան օգուտ քա-
ղաքով Օրէնդուական ժողովը կը կո-
խէր, երեւոյթանները կը վաճառէր,
ամեն բան կը գրուէր, ժողաւորներ-
րով կը զարգաւորէր, և զօրականի
դեր կը խաղար փոխանակ երկրին
կենդանի զօրութիւնը գործնական
բանաւոր և կարգաւորեալ կերպիւ
կազմաւորելու: Եթէ համոզուած ըլ-
լալ թէ Ռուսիոյ կայսրը՝ որ միայն
կրնար ի նպատակ մեզ բան մ'ընել,
երբէք յանձն չպիտի առնուր բարե-
կամական յարաբերութեան մտնել
թուր նստող Պ. Կամպէթթայի և աշ-
խարհավարական Պահմալայեցի հետ
եթէ հաւատացած ըլլալ թէ՛ Վիք-
թոր Էմանուէլ թագաւորը չպիտի
փութար Ալբան լեռներն անցնիլ և
Մաքսիմիլիան ու Մաքսիմիլիան ի վեր
Նաբոլէան կայսր պարտական եղած
երախտագիտութեան հարկը Պ. Կլէ
Պիգոսին և Պ. Գրեմիլեյի հատուցա-
նել: Եթէ փարիզի առաջին ապրու-
տամբութեանէն ետեւ հասարակութիւնը
նախատեսուր, վերջապէս եթէ այս
ամենն աշխարհավարութեան զբաղիլ
էր, ուրեմն զբաղած եմ: Բայց տա-
րօրինակն այս է որ քաղաքականու-
թեան զբաղիլն ինչ համար ոճիւր հա-
մարող անձինք ալ ասկէ զատ ուրիշ
բան ըրած չեն, և այն ալ առանց
ազգին կամքն ստանալու, մինչդեռ
եւ տակաւին կըզիմանային Մէջի առ-
ջիւ, և սեպտ. 4-ի սպառաւորութեան
մէջ միտած էին:

Իմ գառաւորստանիս մէջ ամենէն
կարգէ դուրս գտած բանն ոչ ատեա-
նին կազմութիւնն էր, ոչ այն ատեա-
նին առջիւ զիս իր պառ քաջութեան
նեղ էր, այլ մանաւանդ արուած վը-
ճիւն էր: Չինուորական ատեանը
զիս դատապարտելու և միանգամայն
անպարտ հանելու հնարք գտաւ:
Մի և նոյն օրը վճռեց և վճիռը կոտ-
րեց, տատիճաններու առաւ և շը-
նորհեց, յանցաւոր և միանգամայն
անմեղ՝ մահապարտ և միանգամայն
չքմեղութեան արժանի հրատարա-
կեց, ստորագրեց և միանգամայն դիւ-
ցաղն կոչեց, և վերջապէս պատիւս
ինչ թողուլ հաճեցաւ:

Կամ յանցաւոր էի կամ չէի. յան-
ցաւոր՝ եթէ գառաւորներս այնպէս
համոզուած էին, հետեւաբար մահ-
ւան պատիժը բաւական խիստ չպիտի
թուէր իրենց: Փոխանակ ասոր,
փութային կենաց շնորհումը խընդ-
րելոյն այն անձէն՝ որ իմ ստորակարգ-
եալ էր պատերազմին ժամանակ, և

ըսին հաշվաւոր նամակի մը մէջ թէ՛ «Պաշտօն մարտնչութեան անդամ» զօնարկը իր լիակատարութեամբ պարտաւոր է ձեռք առնելու: Կրակին տուած միջոցները կ'օգտագործուին, քանզի թիւերն ունենան իրենց զինքը գերազանցեց:» և այլն:

Ստուգելու, դատաւորներու ինչ ընելիքներն չէին գիտեր: Իրենց պարտքն էր Պարսկաստան օրէնք մը գործադրել իմ վրայ, այնպիսի անձերէ խնայելու, որք երբեք չէին կրնար իմ գտնուած վիճակի նախատեսել, և իրենց խղճմանը կըսէր իրենց թէ՛ յանցաւոր չէի ես:

Մինչև իսկ ամբաստանութեան եղբայրացութիւններն ալ տարօրինակ եղան: Ամբաստանութիւնն յայտնեց թէ՛ իմ վրայ ամանութեան կամ դատաւորութեան ամբաստանութիւն չէր կրնար ըլլալ. այլ կըսէր թէ՛ զինւորական պարտականութեանց մէջ պակասութիւն ըրեր էի: Այսպէս ահա ստորագրած անձինք երեք տարի ետքը կը գտնեն սպարապետի մ'ընթացքն, որ տեղեկաբեր զօրապետին խօսքին նայելով՝ իւր զօրադասներէն անվճար պահեց և իր գիրքերը պաշտպանեց մինչև որ իր հացին վերջին պատան սպառեցաւ, երբոր երկրին ալ բոլոր կարողութիւնն սպառած էր, ըստ պաշտօնական յայտարարութեան բռնակի մատակարարին:

Քաջ գիտեմ, փաստաբաններ կան որք կըսեն թէ՛ զօրքերը մեռնելու համար եղած են (Պ. Քրէմիէօի խօսքն է թուրքի մէջ), բայց սպարապետի մը խիղճը չնեղեց հայրենեաց կողմէ իրեն յանձնուած զինւորներն յանձնուած զինւորներէն: Եւ այս խիղճը չատխօսութեան աւելի կարծէ:

Հեռեւէ խոսք

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պայտ 23 սեպտ.

Մօրիօնէն և խալիս զօրապետներն յաջողութիւններ ձեռք բերին Բարսիսանց գէմ:

Լոնտոն 23 սեպտ.

Պ. Տիարայէի միւս քուսնի, կըսեն, առաջարկել թագուհւոյն որ բանալի գտնուող քաղաքական յանցաւորաց ամենուն ալ ներում չորհէ:

Հոս 23 սեպտ.

Թագաւորն երեսնամեակեայ ժողովին լուծման հրամանագիրն ստորագրեց:

Վենետիկ 23 սեպտ.

Սերվիոյ Միլանի իշխանը մեր քաղաքը հասաւ:

Փարիզ 26 սեպտ.

Կ. Պօլսոյ դեսպան Վօլէ կոմսն ինքզինքը ընտրելի առաջարկեց Շէշ գաւառին ընդհ. խորհրդոյն:

Պէրլին 26 սեպտ.

Վիեննայի Օսմ. դեսպան Բաշիտ փաշան այսօր կայսեր ներկայացաւ:

Պէրլին 26 սեպտ.

Կառավարութիւնն ազգային Պանքա մը հաստատելու օրինաց ծրագիր մը կը պատրաստէ ազգային ժողովին ներկայացնելու համար:

Միլանի իշխանն ամօր 28 ին հոս պիտի վերադառնայ իւր ուղեւորութենէն:

Մատրիտ 27 սեպտ.

Մէրլանո մարտնչութեան կեդրոնական Սպանիոյ բանակին հրամանատարութիւնն իր վրայ պիտի առնուի:

Պ. Պաշտօնի հոս պիտի անցունէ իր ընտանեաց հետ:

Փարիզ 28 սեպտ.

Պ. Պաշտօնի հանրապետականը 49,000 քուէով վերջնական կերպիւ երեսնամեակ ընտրուեցաւ: Մէն է Լօար գաւառէն: Պ. Պրիւա 45,000 քուէ ստացաւ:

(*) Ուրիշ հետաքրքիր մը Պ. Պաշտօնի ըստացած քուէն 54500, և Պ. Պրիւային ստացածը 48000 կը լինէ:

Պ. Քրէմիէ՝ Բուսնիոյ երկամասոր դատարանէն առ ինքն ուղղեալ նամակի մը պատասխանելով կ'ապրապրէ սիրելի ազատութիւնն, որ կարգապահութեամբ և յարաբերութեամբ ձեռք կը բերուի, և յարգելի աշխարհի խաղաղութիւնը: Այս առթիւ Պ. Քրէմիէ մեծ գովեստ կը խօսի գաղղիացւոյ վրայ, որք քանի մը տարիէ ի վեր այս բարեմասնութիւններն ունենալու վերջեր կ'առնան:

Յիւնիք 28 սեպտ.

Խաղաղութիւնը եղան հաւաքման ընկերակցութեան և գործաւորական ընկերակցութեան անդամաց տուններուն մէջ:

Բեռլին 28 սեպտ.

Լրագիրները խրատ կուտան 25-ը երեսնորդ քաղաքական վերջերէ ետ կ'ենան:

Պ. Ա. Երէն 27 սեպտ.

Սեր Եօրք 27 սեպտ.

Սեր Եօրք 27 սեպտ.

Սարապիլի վարչութիւնը մը բարեբաղդ քաղաքի և շրջակայ ծովափերաց վրայ, ու թէ նա կորուսեցան, հաշարէն աւելի մարդիկ մեռան և բազմաթիւ տուններ վրան:

Լոնտոն 28 սեպտ.

Պ. Քրէմիէ 47 3/8
Լոնտոն 4865—
» 4869 60 3/8
» 4874 —
» 4872 87 1/8
» 4873 58 1/2
Նոր փոխադրութիւն 3 1/2
Անգլ. Քրէմիէ 92 9/16

Լիվերքուլ 26 սեպտ.

Բանալի Միլանի—Օրլան 8 1/4—
» Յայր Տօրթա՝ 5 1/8 — 1/4
Միլան 12000 հակ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեծ—Եւրոպայի հրաման գրեց գաւառաց կառավարներուն որ աշխարհագիր կատարուած տեղեր՝ զինւորութեան աղատութեան տուրքն ըստ օրինաց զինուոր գլուխ 5000 զրշ հաշուեն և ոչ 3750 զրշ:

Մայրաքաղաքի Պարսից դեսպանն հրաւեր կարգաց թէմպէրի վաճառող Պարսից, որ Պէյլիէի տուրքը վճարեն կառավարութեան: Ասոր վրայ շատերն յիշեալ տուրքը վճարելով լուծման ընդհանր սկսան:

Քաղաքապետութեան կողմէ հրամարակուած ազգ. մը կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքի մէջ շինւած հացին հօսանն 83 փարայի իշխած է շարաթ օրէն (13 շապան) սկսեալ իսկ սկսածիններուն շինած հացին հօսանն 73 փարայի:

Անգլ. հինգ-շարթի օրը Պէյլիէ 25-ը մէկէ մօտ Բրայիս ըստած գերհրդէս պատահելով, գրեթէ ամբողջ գերին և հինգոյ ամենամեծ մասըն այրեցան: Պառաւ կրն մ'ալ հըրդէսին մակէն ճանքան կորսնցնելով բացերուն ճարակ եղաւ:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԵՍՅԱՄԵՐ ՈՒՍՈՒՄՈՒՆԵ

17 սեպտ. երեքշաբթի իրիկուն 52, 2
18 » չորեքշաբթի առաւօտ 51 36
Կէս օր —

Կ. Պօլս 16 սեպտ.

Սօսիլի մէկ ներքին բաժինը Սեպտ. 7 28
» Գոստանիոյ թիւն » 4 33
Կ. Պօլսոյ Պանքային » 5 28
Քրէմիէ Ժնէրայ » 44 42
Քրէմիէ Օսթրա—Քրէմիէ » —
Երկաթուղեաց հին 36, 127 1/2
» Նոր » —

Փոլս 4863 345
» 4865 » 348
» 4869 » 296
» 4872 » 86 1/2
» 4873 » 282

Պարտաւոր	Օսմ. լիւր	5 40
ԵՐԹԱՅ-ԳՐԱՄՈՑ		
46 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ		
Յնգ. Կոստ. Գոստ. 109 40		
» Կոստ. Գոստ. 87 40		
» Կոստ. Գոստ. 89 40		
» Կոստ. Գոստ. 54 20		
» Կոստ. Գոստ. —		
» Կոստ. Գոստ. 404 15		
» Կոստ. Գոստ. 427 1 2		

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Ամեն, Ս. Պատրիարք հայր Խաչ-վերացի տօնին առթիւ շաքարթ օրն իւսկիւսաւ երթալով, կերակրի առաւօտ Ս. պատարագ մատոյց Ս. Խաչ եկեղեցին, և տեղւոյն ժողովուրդն հոգեւորապէս մխիթարեց:

Երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքիս Գերմանական դեսպան Վան: Պարոն Տը Վէթթէր Գումպախտ երթալով այցելութիւն առաւ Ս. Պատրիարքին, և արժանաւորեալ մեծարանք ընդունուեցաւ Ն. որդաւորութենէն:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԵՄԵՆՈՒՅՈՒՄՆ

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն. ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ

Աղղ. կրօնական ժողովը՝ իւր Դատական Մասնաժողովոյ միջոցաւ ի ընդհանրութեամբ իր թաղ. խորհրդի տարւոյս 17 Յուլիս և 18 Օգոստոս ամսաթիւ կրկին Պաշտօնագրերն. որոց միւսին ժողովեան ամբաստանութիւն եղած էր ընդդէմ Տէր Յովհաննէս պանդուխտ քահանայի Տիգրանակերտեցոյ, իւր թէ սոսկ իր պաշտօնակարութեան միջոցին Մասունք, արժաթի խաչ և Տօնացոյց գողցած ըլլար Գանալիլի եկեղեցին, իսկ միւսին՝ յիշեալ Խորհուրդը կիմացունէր, թէ ըրած քննութեանը մէջ Գահանային գողութեանն ապացոյց և փաստ չէր կրցած գտնել, միւսգամայն հակասական գտնելով այդ կրկին պաշտօնագրերն՝ յատկանն անդ իւր հրաւիրած էր ըզ Խորհուրդը, որպէս զի կեցած հակասութեանց վրայ բացատրութիւն առնու, հրաւիրեցին մէջ յաւելլու սոսկ, թէ ինչպէս որ Դատական Մասնաժողովոյն ներկայանալու համար Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ եղած հրաւիրանց չէր պատասխատու, և եթէ վերջին անգամն ալ հրաւիրել անպատասխանի թողուի՝ կրօն. ժողովը ըստ արդարութեան իւր վճիռը պիտի արձակէ, և այնուհետեւ Խորհուրդն բողոքելու իրաւունք չպիտի ունենայ:

Սրդ. կրօն. ժողովը նկատելով որ յիշեալ Թաղ. Խորհուրդը այս երկրորդ անգամ ալ իրեն եղած հրաւերին դէմ խոր ըստ թիւն կը պահէ, արդարութեան պարտք համարեց յայտարարել ներկայիս թէ՛ Տիգրանակերտցի պանդուխտ Արժանապատիւ Տէր Յովհաննէս Գահանայն բողոքովին անպարտ և իր ծերութեան հասակին մէջ զոհ մ'է՝ առանց ապացոյցի մի միայն կասկածանայ ենթարկեալ:

Շատ դժ ընդ կրօնական ժողովին որ Գահանայի մը վրայ եղած սքանազանց կասկածը հերքելով նորա պատիւը կը պաշտպանէ: Սակայն ներքին մեղ պատկառելի ժողովն այս առթիւ հարցնել թէ իրիմեան Սըրբազանին Գանալիլի եկեղեցւոյն մէջ խօսած մէկ քարոզին առթիւ սքանազանութիւն հրատարակած ամբաստանութեանց քննութեան արդիւնքն ո՞ր մնաց, ինչո՞ւ զայն ալ հրատարակելու չբարեհաճիր:

Ա. Ռ. Խ. Ի. Մ. Ե. Ա. Ն.

Ի Վ. Բ. Օ. Ռ. Հ. Ի. Կ. Ո. Յ.

Բարեկամն որ մնացեր էր Սըրբազանի յօդուան, կը զիտէր օր մը ըզքոս գէտներդ, և երբ նա խօսէր՝ իր արտասուաց կը խառնէր ըզքոսի քոսի:

Ա.

« Աւասիկ դու, որոյ երկրաբարն այն խառն հիւսնար ընդ առաքինութիւնն, արմատախիլ, նշաւալոծ, զառ ի վայրի մը վրայ թաւալեալ որպէս կաշիի գիտապատ:»

« Աւասիկ դու միայնողացդ անհաս մար անախտ և քրքրածայն անցաւորաց, դու՝ որոյ ճակատ վաւանապան ըստուեալ րամած բռնէր զայլոց ճակատներ վայրահալ:»

« Տերեւերդ փօշոյ մէջ և ոչ գ. քո արմատ հոլանի աչաց, ախտաւ և չէ՛ ինչ ի քեզ անքոյի յերկրի և արձագանդ և ոչ մի յերկինս:»

« Արի արանց էլ ի և մեծարելով մեծարէին ըզքոսի քո նայած.՝ ճակատդ անդորր և որոտ.՝ անուն քո անուն պաշտելի և բարե՛ այժմ՝ աւասիկ:»

« Դժնէ որդիք ձեզ ըզքոսի որ պատուան ըզքոս կեանք, ակրաներուն մէջ առին, և որեւոր իրարու վրայ խոնեցան վար նայելով որ մէջը տեսնեն:»

« Աղաղակ բարձին ուրախութեան որ ըզքոսի քո համբն և ըզքոսի քո համբն, որպէս կը համբն քարի մը վերայ առաջակց որդի մը մէջ դրամներ:»

« Արի՛ք քո համբն, արդիւնաշատ թէ յօրինակ ընծայէր, ոչ և ունի փայլի զի քոսն իսկ սողուններ որ դան ի գիշերի՝ ախտելով ախտեցին զայն:»

« Շողոքուն քո անուն բողոքով լուսաւորեալ կեանք քո՝ պողոտային յերեք տախտակ է եղեր նշաւակի ամեն անցող դարձողի:»

« Եւ հարկիւ նետեր, սուրալով անդադար սե զիւրին մէջ, կը միսն հետ ըզքոս, անձնիւր նետ շնտ սըրտիդ ուղղեալ, մին փառքիդ ակնդէտ, սիրոյդ միսն ալ:»

« Գո համբաւ ընդ որ կըճնայիք ի նա խոխովի, ցիր և ցան՝ և վարեալ ի ճառատանս մարդկան իրեն անրեւ տառլի հողմի:»

« Հողիդ զոր երեւնի գաւառաւոր՝ կը ճանչնի պարտաւ և իրաւանց, արդը՝ ուր մըն է եղած, ուր անձնիւր որ երեւի ինչ կուզայ նայիլ պատուհանին:»

« Դային որ տեսնեն զեղի շուտանք սուրալով երգելով, թախիծ ու նանիլ խօսակցութիւններով, ընդ որ շառաւառայն ապալին սիրտը կուխներով ի եւստամանք գիշերով ի:»

« Ոսկը քո գեղանակէք ճակատադրիդ բուռն հարեալ քքճեցին ծաղկափիլիք և ամեն վիշտերուդ մէջ ամենա մեծ վիշտը ըրին քո փառք ի խեղ ճառապարհաց քաղի տեղով:»

« Նրենն ի կրնակ դարձուցին սպառնաւ ճանիդ, որոյ շողուն իրենց կատաղութիւնը կըզրդ ունէր և նոյն ծիրանիդ որ ի շուք և ի փայլ եղաւ քեզ յանապաւութիւն և թագդ ալ պատիւ:»

« Ոչ ոք կը սաղապանէ քեզ արդ. թէ առաւելուն քո շարքարանք խրախուճեց կը կողմեն նոքա, ու երբ խօսին քո վերադ՝ դուրս կը թոթ վեն ու կըսեն զիտե՛ս:»

« Բարե՛, առեալ համար ըզքոս ամենք միաբանեցան, ամենք ըրին քեզ, և բարեկամք ալ՝ մոտախո՛հ կը նմանին անոնց ոչք կործանեալ պալատ մը կը ցուցնեն:»

Բ.

« Այլ սընդեալ՝ ըզքոսի մեծ ևս ես դու ընդ այս՝ որոնց համար կը հասկնան ըզքոս հողիդ բարձր ու լուրջ, և զի խոչը՝ խալի ևս կեանքիդ, դժուար ունի նա քրթ մեծաճայն հեղեղաց:»

« Ոչք անգին հեր կըմարձեան քո մըրք կալից և վսեմ օրերուն, կը դառնան ըստելով թէ անդունդ տեսան դէպ ի քեզ ծաւելով:»

« Այլ յանհուն խորհորատին և յալս արտին ջրոյն միջնէն եթէ յատուկ նա»

